

Samvirke Maj 2004

Fed fed lykke til

I takt med de seneste års stigende materielle velstand er stadig flere danskere begyndt at interessere sig for buddhismen. Midt i al rigdommen er danskerne kommet i et åndeligt underskud, som den kristne kirke ikke kan opfylde

Tekst Marcus Aggersbjerg Foto Nicky Bonne

Han havde næsten alt. Den kongebå Alfa Romeo i garagen. Herskabslejligheden i hovedstaden og sommerhuset i Nordsjælland. Designermøblerne, Rolex-uret og karrieren som succesfuld marketingsdirektør. Det kunne næsten ikke blive bedre. Alligevel var Jens Andreasen ikke helt tilfreds. Der manglede et eller andet. Noget større.

»Jeg havde fået opfyldt alle mine drømme, og i andres øjne var mit liv perfekt. Alligevel blev jeg ved med at mærke et underligt savn,« siger den 37-årige marketingsdirektør.

Han står midt på gulvet i den store herskabslejlighed på Frederiksberg i København. Solbrun, nybarberet og iklædt sort jakkesæt fra Gucci. Det er ikke meget i rummet, som fortæller om verdener, at Jens Andreasen er et religiøst menneske. Den guldfarvede Buddha-figur i vindueskarmen kunne lige så godt være et eksotisk impulskøb fra en ferierejse til Østen. Men det er den ikke. Den store stensulptur er nøje udvalgt i en parisisk antikvitetsforretning, og den har en særlig plads i hans buddhistiske liv.

Jens Andreasen er en af 1990ernes gulddrenge. Han var med helt fremme i forreste række, da mange danskere mod slutningen af det gamle årtusinde for alvor rykkede fri af den økonomiske middelklasse og var med til at udløse en forbrugsfest af dimensioner med husprisers himmelflugt, aktieboom og blomstrende privatøkonomier.

Danskerne fik forløst drømmen om materiel velstand, og økonomisk tryghed blev med et trylleslag noget nær allemandseje. Ikke mindst for Jens Andreasen, der på få år skiftede studiepladsen på Københavns Universitet ud med et lyst kontor i hovedstaden og en månedsgage i den tunge ende af lønskalaen. I starten var det hele ren lykke. Det var først senere, frustrationerne sneg sig ind på ham.

»Mit liv begyndte at blive kaotisk. Jeg var stresset og havde følelsen af at være to skridt efter mig

selv. Jeg savnede et større formål med det hele og havde en trang til at få bedre styr på mig selv. Derfor begyndte jeg at interessere mig for buddhismen, og det har givet min tilværelse en helt anden ro,« siger han.

SAVN EFTER NOGET STØRRE. Men Jens Andreasen er langt fra alene om at bruge buddhismen som hjælpende hånd i jagten på sig selv. Et stigende antal danskere med orden i tilværelsen flirter i disse år med den traditionsrige religion fra Asien. Kendetegnende for flertallet af de »nye buddhister« er, at de ligesom Jens Andreasen føler et savn efter noget større.

Landets officielle buddhistiske centre melder således samstemmende om en voldsomt stigende interesse. Buddhister registreres ikke officielt i Danmark, men ifølge centrene er der sket en mangedobling af deltagerantallet i forbindelse med foredrag, kurser og studieophold.

Tilstrømningen er særligt sket inden for de seneste fem-seks år. En periode, der startede med en positiv økonomisk tornado over landet.

»Tidligere var buddhismen ofte tæt knyttet til brugen af bevidsthedsudvidende stoffer. Heldigvis er det ikke længere derfor, folk søger religionen. Der er sket en kæmpe udvikling, og i dag appellerer buddhismen i høj grad til folk, der har nogenlunde check på sig selv,« siger Leif Andersen, som er bestyrelsesformand for Karma Kadjy Skolen, der med sine knap 1200 medlemmer er det største buddhistiske trossamfund i Danmark. Buddhismen er med andre ord på vej til at blive en accepteret del af det almindelige samfundsliv og bevæger sig samtidig ud af den skyggetilværelse, religionen har befundet sig i, siden den kom til landet i begyndelsen af 1970'erne. Dengang blev den asiatiske verdensreligion modtaget med udbredt skepsis, og de åndelige budskaber bed først og fremmest på landets unge hippier, der i en >>

Buddhismen er en erfaringsreligion. Det er blevet sagt, at Buddhas lære er som et stort apotek, og man behøver ikke at tage den medicin, man ikke har brug for. Det passer godt til stressede danskere med ondt i ånden

» cocktail af stoffer og buddhistiske mantraer fandt deres egen form for højere sandhed.

Siden fulgte nedturen i 80ernes kølige yuppie-kultur, hvor buddhismen tabte pusten og på det nærmeste druknede helt i den kollektive jagt på rigdom. En stræben, der kulminerede i 90ernes overflodssamfund og skubbede minderne om globale oliekriser og udmagrende kartoffelkure ud i erindringens skraldespand.

VELSTAND ER IKKE LYKKE. Men den økonomiske optur har ikke kun bragt glæde med sig. Slutningen af 1990'erne og starten af det ny årtusind er blevet paradoksernes tid. Aldrig har så mange haft det så økonomisk godt, og aldrig har så mange haft så ondt i sjælen. Landets psykologer melder samstemmende om en eksplosionsagtig udvikling i behovet for »helbredende« samtaler, og vores forbrug af piller og medicin er steget proportionelt med aktiekurserne. Noget tyder altså på, at materiel velstand ikke nødvendigvis går hånd i hånd med mental velstand.

Eller som Johan Peter Paludan, fremtidsforsker ved Institut for Fremtidsforskning i København, siger:

»Set ud fra materielle kriterier er livet godt, men alligevel er vi ikke helt tilfredse. Derfor leder vi desperat efter noget, der kan gøre os lykkelige, og vi er parate til at prøve hvad som helst. Vi kaster os over bjergbestigning, tager flycertifikat, springer i faldskærm eller bliver buddhister.«

Johan Peter Paludan forklarer, at det moderne menneske i dag har svært ved at fatte den større mening med tilværelsen.

»Derfor kigger vi indad som aldrig før og piller os selv i navlen for at finde svarene på de store spørgsmål,« siger han.

Og navlepilleriet er måske det bedste bud på, hvorfor flere og flere i disse år finder nyt livsindhold i buddhismen. Den asiatiske religion lever i høj grad af selvfokusering. Buddhismen er en evig søgen efter det enkelte sinds uanede muligheder. En lykkejagt i sin reneste form. Modsat kristen-

- » dommen er buddhismen ikke rettet mod en ydre tilbedelse. Fokus er udøveren selv, og målet er at blive sin egen Gud. Sin egen Buddha

»Og den religionsform passer perfekt ind i det moderne samfund. Vi er blevet eksperter i at dyrke os selv. Vi behøver ikke længere at koncentrere os om at få mad på bordet eller tag over hovedet. Livet er ikke som tidligere nogen overlevelseshamp, og vi har pludselig fået et mentalt overskud til at realisere os selv,« siger Johan Peter Paludan.

RELIGIØST MODELLERVOKS. Hvor kristendommen tidligere gav svar på livets store spørgsmål, føler folk i dag, at de selv skal finde svarene og

redskabsreligion, der giver mig nogle helt konkrete metoder til at opnå en større balance i mit liv.«

Den udlægning er religionshistoriker ved Center for Multireligiøse Studier ved Aarhus Universitet, Jørn Borup, helt med på. Men han peger samtidig på en anden årsag til, at buddhismen i de senere år har gjort sit indtog i så mange danskeres bevidsthed.

»Buddhismen er utrolig nem at tage til sig. Der ligger ikke noget krav om asketisk eller mådeholden livsstil indbygget i religionen. Det er en religion, hvor man selv definerer, hvordan man integrerer den i sin hverdag. Man kan dyrke buddhismen på sit eget niveau, og man er ikke tvunget til at lave drastiske ændringer af sit liv,« forklarer Borup og peger på den vækst, religionen har haft i USAs overklasse, hvor folk som skuespilleren Richard Gere og supermodellen Cindy Crawford offentligt har erklæret deres kærlighed til Buddha.

»Interessen fra Hollywood har uden tvivl været med til at gøre religionen endnu mere attraktiv. Det er pludselig cool at meditere og dyrke yoga, fordi det er tegn på overskud,« siger religionshistorikeren.

Noget tyder på, at Borup har ret. Da Tibets religiøse overhoved, Dalai Lama, i sommer gæstede Danmark betalte knap 2200 mennesker hver mellem 2000 og 3500 kroner for at høre ham tale.

Og da den danske Lama, Ole Nydahl, sidste år holdt foredrag om buddhisme på Det Kongelige Bibliotek mødte 1000 mennesker op. Tidligere samlede den slags arrangementer sjældent mere end 100 tilhørere. Buddhismen er med Borups ord blevet »et stykke religiøst modellervoks«, der kan formes efter behov og lade udøveren fortsætte sit almindelige liv uden at miste religiøs integritet.

Eller som bestyrelsesformand for Karma Kadjy Skolen, Leif Andersen, udtrykker det:

»Buddhismen er en erfaringsreligion. Det er blevet sagt, at Buddhas lære er som et stort apotek, og man behøver ikke at tage den medicin, man ikke har brug for.«

Den pointe passer fint ind i Jens Andreasens tankegang. Han erkender, at han ikke vil være i stand til at leve en asketisk munketilværelse. Men den daglige meditation inden han tager af sted om morgenen, vil han ikke undvære.

»Buddhismen er den ideelle religionsform for mig. Jeg har ikke afgivet noget for at blive buddhist. Jeg har tilføjet noget. Noget større.« ■

Marcus Aggersbjerg er journalist

fakta

Buddhisme på dansk

Antallet af buddhister i Danmark registreres ikke officielt, men ifølge religionshistoriker Jørn Borup er buddhismen den religion herhjemme, der har flest konvertitter. Borup, der i øjeblikket arbejder på at lave den første samlede kortlægning af buddhismen i Danmark, anslår, at antallet af buddhister i dag ligger på mellem 7000 og 8000 personer - bestående af etniske buddhister som vietnamesere og thai samt danske konvertitter. Dertil kommer i titusindvis af sympatisører, der læser bøger om buddhisme, går til foredrag, kurser og meditation.

fakta

Vejen til Nirvana

Buddhismen opstod i det nordlige Indien for ca 2500 år siden og er med sine ca 315 mio tilhængere verdens fjerdestørste religion. Der er to overordnede retninger: Mahayana, der er dominerende i Tibet, Kina, Japan og Vietnam, og Hinayana, der er dominerende i Thailand, Cambodja og Laos. Buddhismens mål er, at det enkelte menneske skal blive »oplyst« ved at følge Buddhas vej. Ideelt set kan alle gennem askese og meditation nå Nirvana. Kilde: www.religion.dk

skabe deres eget livsindhold, forklarer den mandlige fremtidsforsker.

I dag står de danske kirker tomme udenfor højtiderne. Men det betyder ikke, at moderne mennesker ikke har brug for noget at tro på. En meningsmåling viste sidste år, at knap ni ud af ti danskere tror på, at der findes en Gud eller »noget«, der er større end dem selv - men motivationen til at gå i kirke mangler. I stedet er buddhismen for flere blevet det ståsted, der kan give balance i tilværelsen.

I herskabslejligheden på Frederiksberg forklarer marketingdirektør Jens Andreasen det således:

»Som moderne menneske har jeg svært ved at tro på de ting, der står i biblen, og jeg finder ingen ro ved at gå i kirke. Buddhismen derimod er en